

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 7. 6. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2023/00552

Programová služba: Rádio Slovensko

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska

Číslo licencie: RD/1

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2023/00552 smerujúci voči vysielaniu programovej služby Rádio Slovensko vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu na preverenie výsledok preverenia podnetu.

T: 19. 6. 2023

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 7. 6. 2023

Podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/00552 zaevidovaný dňa 17. 3. 2023
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: Sobotné dialógy
Deň a čas vysielania: 18. 2. 2023 o cca 12.10 hod.
Označenie podľa JSO: -

Programová služba: Rádio Slovensko
Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska
Číslo licencie: RD/1

Dátum: 31. 5. 2023

OBSAH PODNETU:

„Žiadam preveriť, či v diskusii s prezidentkou Čaputovou moderátorka Jančkárová vyvažovala diskusiu, bola oponentkou, polemizovala s političkou a s jej názormi, alebo zväčša pôsobila súhlasne, čo je podľa rozhodnutí rady v prípade moderátorov dôvod na začatie konania (vid. prípad rádia Frontinus a hosť L. Blahu). Podľa zdôvodnenia rady v prípade rádia Frontinus je takýto postup moderátora v rozpore so Zákonom o mediálnych službách v paragrafe 25, podľa ktorého je vysielateľ povinný zabezpečiť neustrannosť a objektívnosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky. Došlo v prípade moderátorky Jančkárovej k rovnakému porušeniu tohto zákona? Pripomínam, že v prípade verejnoprávnej inštitúcie sú kritériá na objektívnosť a vyváženosť ešte vyššie.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (účinný od 1. 8. 2022):

§ 8 ods. 4

Aktuálna publicistika

„Aktuálna publicistika je program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.“

§ 25

Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a neustranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a neustrannosti programov, je povinný

a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,

b) zabezpečiť objektívnosť a neustrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ požiadal preveriť možnú nevyváženosť programu *Sobotné dialógy*, v ktorom bola pozvaným hosťom prezidentka SR. Podávateľ v podaní poukázal na rozhodnutie Rady (Rádio Frontinus – hosť: L. Blaha), v ktorom mal byť postup moderátora v rozpore so Zákonom o mediálnych službách, pričom sa dopytoval, či aj v predmetnej relácii s prezidentkou Slovenskej republiky prišlo k rovnakému porušeniu zákona. Podávateľ podotkol, že v prípade verejnoprávnej inštitúcie sú kritériá na objektívnosť a vyváženosť ešte vyššie.

Monitoringom predmetnej relácie sme zistili nasledovné skutočnosti. Pozvaným hosťom relácie *Sobotné dialógy* bol:

Zuzana Čaputová – prezidentka Slovenskej republiky

Program sme posudzovali na základe ustanovenia **§ 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách** (účinný od 1. 8. 2022), ktorý rovnakú povinnosť upravuje nasledovne: „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a neustrannosti programov, je povinný zabezpečiť objektívnosť a neustrannosť

spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

Úvodná téma diskusie sa venovala obdobiu do termínu parlamentných volieb, a to najmä z pohľadu poslaneckých návrhov zákonov. Moderátorka poukázala na výrok prezidentky, ktorým vyzvala poslancov, aby zastavili smršť najmä populistických návrhov alebo sa spoločne dohodli na skoršom termíne predčasných volieb. Prezidentka v úvode relácie podotkla, že mnoho z takýchto návrhov by zaťažili verejné financie, ale i samotný chaos v parlamente pôsobí veľmi odradzujúco, pričom zdôraznila, že aj poslancom opätovne navrhla zväziť júnový termín volieb. Na to však moderátorka upozornila, že prezidentka v januárovom vyhlásení pripustila septembrový termín volieb. Prezidentka však poprela, že by sama navrhla septembrový termín volieb, avšak túto možnosť pripustila tým, že na septembrový termín bola viazaná dohoda poslancov na zmene ústavy, hoci júnový termín stále považuje za výhodnejší. Následne moderátorka sprostredkovala vyjadrenia predstaviteľov strán OĽaNO a SaS, ktorí skritizovali požiadavku prezidentky o júnovom termíne. Prezidentka opätovne zopakovala svoj názor a poukázala na to, že konečné rozhodnutie je na poslancoch. Moderátorka ďalej upriamila pozornosť aj na ďalšie tvrdenie predstaviteľov strán OĽaNO a SaS, ktorí by súhlasili s júnovým termínom, ak by prezidentka vymenovala úradnícku vládu. Prezidentka odpovedala tým, že samotné tvrdenia dokumentujú spomínaný chaos. Prezidentka dodala, že úradnícka vláda by nemala byť nástrojom, ktorým by mala donútiť poslancov hlasovať za júnový termín a zdôraznila, že nebude hazardovať so špičkovými odborníkmi, pričom júnový návrh dala poslancom na zváženie vzhľadom aj na chaos v parlamente či limitované právomoci vlády. Na to moderátorka konfrontovala prezidentku s výrokom P. Pellegriniho, ktorý prezidentke odkázal, aby vzala opraty do svojich rúk a vyzvala poslancov na skorší termín volieb. Prezidentka oponovala, že je v neustálom kontakte s politickými lídrami. Za tým sa ešte vrátila k spôsobu svojho vyjadrenia, ktorým vyzvala politických lídrov, aby skorigovali svojich poslancov, ktorí prichádzajú s návrhmi, ktoré sú skôr populistické a na úkor verejných financií, že v takom prípade bude vhodnejší skorší termín parlamentných volieb. Moderátorka pripomenula, že poslanci odsunuli mimoriadnu schôdzu, ktorú iniciovala opozičná strana Smer-SD k zmene termínu volieb na jún, a tak R. Fico avizoval ďalšie podanie nového návrhu na zvolanie rovnakej mimoriadnej schôdze, aby musela byť o týždeň. Ďalej sa prezidentky dopytovala, či v prípade zásadného zlyhania vlády v termíne do volieb je pripravená kedykoľvek odňať jej poverenie a na potrebný čas vymenovať úradnícku vládu. Prezidentka reagovala, že je potrebné rozlíšiť, čo robí vláda a čo robí parlament, nakoľko témou nie je úradnícky parlament, ale úradnícka vláda. Ďalej taktiež potvrdila, že je v neustálom kontakte s predsedom vlády, aj vzhľadom na to, že množstvo úkonov si vyžaduje jej súhlas, pričom veľmi pozorne stráži jednotlivé oblasti (plán obnovy, zdravotníctvo, ambulantný sektor či situáciu v samosprávach). Za tým sa moderátorka spýtala, či poverená vláda splňa prezidentkine predstavy o cieľoch v jednotlivých oblastiach. Prezidentka vysvetlila, že ak by prišlo k závažnému zlyhaniu v dôležitých oblastiach, ktoré súvisia s manažovaním kríz, bude lepšie ak by prišla úradnícka vláda, avšak upozornila, že mať úradnícku vládu nie je jednoduchý krok (parlament jej môže vysloviť nedôveru, dosadení odborníci sa budú musieť bližšie oboznámiť s agendou a pod.) V závere témy moderátorka argumentovala tým, že členovia dosluhujúcej koalície zdôvodňujú zmysluplnosť volieb až v septembri aj tým, aby ponechali čo najviac času pre prácu orgánov činných v trestnom konaní, pričom poukázala na vyšetrovanie ľudí z najvyšších úrovní. Zuzana Čaputová vysvetlila, že rozumie otázke najmä v kontexte s minulosťou, pretože v tomto zmysle sú každé voľby križovatkou. Po jej slovách moderátorka pridala aj odlišný názor strany Smer-SD, ktorá hovorí o spolitizovanom vyšetrovaní a odvoláva sa aj na chyby, za ktoré sa musel štát ospravedlniť (napr. J. Haščák). Prezidentka reagovala tým, že to môže hodnotiť iba zvonku, pretože pokiaľ ide o prípadné porušenie procesných práv

obvineného či chyby, ktoré by mohli nastať, tak sú tu na to súdy so znalosťou spisu, aby to zhodnotili. Za tým však zdôraznila, že také vyjadrenia neprináležia politikom, na čo ešte dodala, že nemá momentálne žiadne pochybnosti o politických procesoch a manipulovaní, hoci sa to nevylučuje s tým, že nastanú aj procesné chyby, avšak vtedy existujú opravné mechanizmy.

Následne sa diskusia posunula k téme používania paragrafu 363 trestného poriadku. Moderátorka sprostredkovala stanovisko generálneho prokurátora, ktorý sa bráni, že mechanizmus nenadužíva. Za tým sa svojho host'a spýtala, akým spôsobom by bola vhodná úprava predmetného paragrafu. Prezidentka odpovedala, že zmena paragrafu je predmetom odbornej polemiky, pričom už samotná odborná polemika je dôvodom na to, aby ustanovenie bolo sprísnené. Ďalej dodala, že sa jedná o silnú právomoc generálneho prokurátora, voči ktorej nie je opravný prostriedok, a ktorý je možné použiť v hocijakom štádiu trestného konania. Prezidentka vysvetlila, že v tomto prípade dala podanie na Ústavný súd, aby povedal, či rozsah predmetného paragrafu je v súlade s ústavou a s nezávislosťou súdnej moci, respektíve či sa už nejedná o presah do právomocí súdnej moci. Moderátorka dopĺňujúcimi otázkami usmerňovala diskusiu v rámci danej témy, pričom sa prezidentky ďalej dopytovala na možnú úpravu paragrafu 363. Za tým konfrontovala prezidentku aj s otázkou disciplinárneho konania voči generálnemu prokurátorovi M. Žilinkovi, ktoré inicioval poslanec J. Šeliga (Za ľuďi).

V nasledujúcej diskusii moderátorka kládla otázky týkajúce sa dotiahnutiu reforiem z plánu obnovy. Pri tejto téme sa moderátorka zaujímala najmä na reformu súdneho systému či novele zákona, ktorá by znížila tresty za ekonomickú trestnú činnosť, pričom prezentovala tvrdenie nezávislých odborníkov, ale i obavu, že niektoré sadzby sa znižujú neprimerane a mohli by pomôcť politikom, ktorí porušili zákon. Prezidentka vysvetlila, že sa jedná o návrh, ktorý ešte neprešiel ani vládou, ale v princípe je znižovanie trestných sadzieb krokom správnym smerom. Na druhej strane prezidentka poukázala na to, že polemiku vzbudzuje to, že sa idú znižovať trestné sadzby v oblasti korupčných a majetkových trestných činov v období, kedy sa vyvodzuje trestnoprávna zodpovednosť voči bývalým verejným činiteľom. Prezidentka dodala, že novela však prináša aj mnohé alternatívne tresty, čo považuje za dobré, hoci rizikom je súčasná nestabilná politická situácia.

Ďalej sa diskusia posunula k poslaneckým návrhom, pričom moderátorka argumentovala výrokom R. Sulíka, ktorý prezidentku vyzval k častejšiemu uplatňovaniu práva veta. Zuzana Čaputová oponovala, že právo veta v porovnaní so svojimi predchodcami používa najčastejšie a je pomerne jednoduché ho prelomiť a táto poistka funguje, ak daný návrh napadne na Ústavnom súde. V závere svojho tvrdenia prezidentka skonštatovala, že tvrdenie R. Sulíka nie je správnym a takým štýlom parlament pracovať nemá.

Ďalšou témou bolo čerpanie financií z plánu obnovy z pohľadu splnenia niektorých plánov. Prezidentka označila balík peňazí za veľkú príležitosť, pričom túto oblasť dôkladne sleduje a je predmetom intenzívnej komunikácie s premiérom. Na to sa moderátorka dopytovala aj na pomoc ľuďom v čase inflácie. Prezidentka informovala o krokoch parlamentu, spomenula kompenzačné mechanizmy v súvislosti s energetickou krízou. Na druhej strane priznala, že stále existuje skupina ľudí, ktorým pomoc pomohla málo alebo ich obišla. Dopĺňujúcou otázkou sa moderátorka dopytovala na adresnú pomoc, ktorú označila za problém.

V závere sa diskusia venovala zahraničnej politike, najmä v súvislosti s vojnou na Ukrajine. Moderátorka pripomenula, že členovia poverenej vlády aj vzhľadom na vyjadrenia predstaviteľov strany Smer-SD vyslovujú obavu, že by sa mohlo zmeniť zahraničnopolitické smerovanie Slovenskej republiky. Zuzana Čaputová vyslovila podobnosť s otázkou o právnom štáte po voľbách, pričom vyslovila svoj názor, že v tejto situácii stojíme na správnej strane dejín. Prezidentka ďalej vyjadrila podporu a pomoc Ukrajine, ktorej pomáhame brániť sa a nie, aby agresívne presahovala svoje hranice smerom do Ruska. Moderátorka na tieto slová zareagovala tým, že toto uznáva aj časť opozície. Jej ďalšia otázka smerovala k darovaniu slovenských stíhačiek MiG-29 Ukrajine, respektíve či má poverená vláda na to kompetencie.

Prezidentka odpovedala, že Slovensko patrí medzi krajiny, ktoré pomáha Ukrajine vojenskou pomocou, a tak sa jedná o správny postoj pomôcť krajine brániacej sa pred agresorom, avšak zároveň dodala, že tento úkon by mal byť aj ústavne v poriadku. Moderátorka argumentovala tým, že Severoatlantická aliancia nemá na túto tému jednoznačný názor, pričom sa krajiny obávajú eskalácie konfliktu zo strany Ruska. Prezidentka odpovedala, že tieto krajiny však riešia poskytnutie moderných bojových lietadiel typu F-16 a nie poskytnutie lietadiel MiG, ktoré v porovnaní s lietadlami F-16 označila za vyradené stroje. Zuzana Čaputová ďalej informovala, že premiér a minister obrany čakajú na právnu analýzu a majú spoločný návrh. Ten však nebude považovať za správny krok, ak neprejde v súlade s ústavou.

Následne sa moderátorka dopytovala aj na tému hoaxov a dezinformácií, pričom použila príklad o údajnej mobilizácii na Slovensku, a to najmä z pohľadu predvolebného politického boja či šírenia poplašných správ. Prezidentka sa vyjadrila, že považuje za nebezpečné a nešťastné využívanie nezmyslov a klamstiev ako nástroj politického boja. Navyše pri tejto téme vyzvala ľudí, aby pozorne vnímali, čo im kto hovorí, respektíve aby si overovali informácie.

V záverečnej diskusii sa moderátorka v krátkosti pýtala na fragmentáciu stredoprávnych politických strán na Slovensku, návštevu českého prezidenta na Slovensku či opätovnú kandidatúru na post prezidenta SR.

* * *

Podávateľ požiadal preveriť možnú nevyváženosť programu *Sobotné dialógy*, v ktorom bola pozvaným hosťom prezidentka SR. Podávateľ v podaní poukázal na rozhodnutie Rady (Rádio Frontinus – hosť: L. Blaha), v ktorom mal byť postup moderátora v rozpore so Zákonom o mediálnych službách, pričom sa dopytoval, či aj v predmetnej relácii s prezidentkou Slovenskej republiky prišlo k rovnakému porušeniu zákona. Podávateľ podotkol, že v prípade verejnoprávnej inštitúcie sú kritériá na objektivnosť a vyváženosť ešte vyššie.

Podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Je právom vysielateľa vybrať si tému, jej spracovanie a hostí do diskusie podľa vlastného slobodného uváženia. Zároveň však musí zabezpečiť, aby vysielanie bolo v súlade so zákonom, v tomto prípade s ustanovením § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

Prítomnosť iba jedného hosťa v diskusii a tým pádom absencia oponenta v programe nemusí nevyhnutne znamenať rozpor s kritériami objektivnosti a nestrannosti, v takom prípade sú však zvýšené nároky na výkon moderátora. Z rozhodovacej praxe Rady vyplýva, že najmä v prípade, ak je hosťom programu zástupca len jedného prúdu v rámci politického spektra, je práve úlohou moderátora kladením vyvažujúcich otázok a argumentov zabezpečiť objektivitu a nestrannosť prezentovaných informácií. V prípade potreby je úlohou moderátora upozorniť diskutujúceho na neprítomnosť dotknutej strany a jej nemožnosť brániť sa. Rovnako by mal konfrontovať jednotlivé tvrdenia hostí vyznievajúce kriticky s názormi a argumentmi druhej strany.

Diskusia s prezidentkou SR Zuzanou Čaputovou sa dotýkala tém ako zmena termínu predčasných parlamentných volieb a možnosť úradníckej vlády, práca orgánov činných v trestnom konaní, zmena paragrafu 363, plán obnovy, novela trestného zákona, poslanecké návrhy v parlamente, inflácia a pomoc občanom, zahraničná politika Slovenskej republiky, hoaxy a dezinformácie v politickej kampani, český prezident na Slovensku či možnosť opätovnej kandidatúry na post prezidenta Slovenskej republiky.

Môžeme skonštatovať, že zo strany moderátorky dochádzalo pri vyššie uvedených témach k názorovej oponentúre či vyvažovaniu vyjadrení prezidentky SR o argumenty neprítomnej strany (vyjadrenia členov koalície, opozície, generálneho prokurátora, pohľad verejnosti), napr.:

Téma: zmena termínu predčasných volieb a možnosť úradníckej vlády

Marta Jančkárová: „Ale ako som spomínala, to vaše najnovšie vyhlásenie o tom, že buď politici zastavia tú smršť v parlamente alebo sú potrebné skoršie voľby, niektorí privítali a u iných to vyvolalo nevôľu. Podľa lídra OĽaNO Igora Matoviča všetko robíte podľa prieskumu, aj prvé vyjadrenia SaS boli také, že nerozumejú vašej požiadavke, keďže sa dohodli s vami na septembri alebo Vladimíra Martinková z SaS tiež vnímala vaše vyjadrenie, požadujúce skoršie voľby, ako nešťastné. Citujem. Spustilo vlnu prehadzovania si loptičky medzi jednotlivými lídrami strán a neprispieva to k atmosfére v spoločnosti. Čo na to hovoríte?“

...

Marta Jančkárová: „Vaše dobre mienené vyhlásenie niektorí kritici interpretujú ako vnášanie chaosu do aktuálnej situácie, ako už odznelo. Či politici budú nakoniec ochotní nájsť dostatočnú podporu pre skoršie voľby, je zatiaľ otázne. Na druhej strane OĽaNO už vyhlásilo, že ak by ste vymenovali úradnícku vládu, bolo by za skoršie predčasné voľby a Richard Sulík tiež najnovšie povedal, že je to vo vašich rukách. Povedal, že stačí, ak vymenujete úradnícku vládu a prakticky celý parlament, vrátane SaS, odsúhlasí predčasné voľby na jún. Takže uplatníte túto vašu právomoc a vymenujete úradnícku vládu? Nie preto, že by to malo vyriešiť chaos v parlamente, lebo to neplatí, ako ste to aj vy povedali, ale preto, aby ste politikov jednoducho donútili k dohode na skoršom termíne predčasných volieb.“

...

Marta Jančkárová: „Samozrejme, keby aj boli voľby v skoršom termíne, to ešte neznamená, že pominie aj chaos v parlamente, ako ste ho nazvali, tu ide asi len o tú dĺžku trvania, ale v tejto súvislosti ešte spomeniem vyjadrenie Hlasu-SD. Peter Pellegrini vám odkázal, aby ste prišli do parlamentu, vzali opraty do svojich rúk a vyzvali poslancov predať len na ten skorší termín. No a nebola by aj toto cesta požiadať poslancov, už akoukoľvek formou, aj keby ste tam neprišli do parlamentu, že nech povedzme do marca buď schvália ten skorší termín volieb alebo inak vymenujete tú úradnícku vládu?“

...

Marta Jančkárová: „Len ešte pripomeňme, že poslanci mimoriadnu schôdzu, iniciovanú Smerom, k zmene termínu volieb na jún, odsunuli na marcovú schôdzu, ale Robert Fico hneď avizoval podanie nového návrhu na zvolanie rovnakej mimoriadnej schôdze, aby musela byť už budúci týždeň. Čiže na budúci týždeň máme túto tému živú znovu. Pani prezidentka, už aj teraz ste to pripomenuli, už v januári ste povedali, že v prípade zásadného zlyhania vlády v termíne do volieb ste pripravená kedykoľvek odňať jej poverenie a na potrebný čas vymenovať úradnícku vládu. Vy ste už pred chvíľou hovorili o nejakých zásadných zlyhaniach, tak sme už v tejto fáze alebo ešte nie?“

Téma: práca orgánov činných v trestnom konaní

Marta Jančkárová: „Jedným z argumentov, ktorým členovia dosluhujúcej koalície zdôvodňujú zmysluplnosť volieb až v septembri, je ponechanie čo najviac času pre prácu orgánov činných v trestnom konaní, ktoré majú rozviazané ruky. Pravdou je, že sme svedkami vyšetrovania ľudí z najvyšších úrovní. Svoj prvý rozsudok si vypočul exšéf finančnej správy František Imrecze, prišla tiež obžaloba šéfa NBS Petra Kažimíra, NAKA aktuálne zadržala dvojnásobného košického župana Rastislava Trnku a tak ďalej. Môže byť právny štát po voľbách ohrozený?“

...

Marta Jančkárová: „Treba dodať, že časť opozície, najmä Smer, hovorí o spolitizovanom vyšetrovaní a odvoláva sa aj na chyby, za ktoré sa musel štát ospravedlniť, napríklad v prípade finančníka Jaroslava Haščáka. Vnímame tam pri práci orgánov činných v trestnom konaní nejakú mieru politizácie alebo všetko ide tak, ako má, z vášho pohľadu, váš osobný názor?“

Téma: zmena paragrafu 363

Marta Jančkárová: „Predmetom kritiky v oblasti právneho štátu je používanie paragrafu 363 trestného poriadku. Generálny prokurátor Maroš Žilinka sa bráni, že ho nenaduživa a keď aj rozhodne o zrušení obvinenia podľa spomínaného paragrafu, prikáže príslušným orgánom ďalej konať. Vy ste paragraf 363 napadli na Ústavnom súde, pretože podľa vás jeho terajšie znenie neprímerane zasahuje do nezávislosti súdnej moci. Aká úprava by bola vhodná, aby zároveň ostala možnosť kontroly nad zákonnosťou procesu?“

...

Marta Jančkárová: „Keby ste teraz mohli stručne povedať tú vašu predstavu, ako by úprava mohla vyzerat', pretože pravdepodobne väčšina našich poslucháčov a divákov nebude čítať to druhé zdôvodnenie, ktoré ste podali na Ústavný súd. Teda ako by mala vyzerat' právomoc vyplývajúca z paragrafu 363? Čo je jej podstatou, ktorá by podľa vás mala byť zachovaná a čo by už nemalo tam byť?“

...

Marta Jančkárová: „Ja si myslím, že táto informácia zatiaľ postačuje našim poslucháčom a divákovi, budeme sa tej téme ďalej venovať. Poslanec Juraj Šeliga zo strany Za ľudí dokončuje svoj návrh na disciplinárne konanie voči Marošovi Žilinkovi, s ktorým sa chce obrátiť na vás. Ako sa k tomu postavíte?“

Téma: zahraničná politika

Marta Jančkárová: „Citlivou otázkou je aktuálne zahraničná politika, najmä pre bezprecedentnú vojnu v susednej Ukrajine. Vzhľadom na niektoré vyjadrenia časti opozície, najmä Smeru, členovia poverenej vlády vyslovujú neraz obavu, že po voľbách by sa mohlo zmeniť naše zahraničnopolitické smerovanie. Hrozí to aj podľa vás?“

...

Marta Jančkárová: „Toto uznáva, aby sme boli korektní, aj časť opozície. Mimochodom, teraz je diskusia o tom, či by sme mali posunúť Ukrajinu naše stíhačky MiG-29, ktoré nám už doslúžili. Vy ste už poverenej vlády odkázali, že to má riešiť s ústavnými právnikmi, ale keď môžete povedať váš osobný postoj, mali by sme to urobiť a má na to poverená vláda kompetencie?“

...

Marta Jančkárová: „Na druhej strane treba dodať aj to, že samotná Severoatlantická aliancia, čiže naši spojenci, nemajú na túto tému jednoznačný názor. Zatiaľ nepadlo, pokiaľ viem, také rozhodnutie, že bojové lietadlá áno. Je aj istá už dlhodobá obava z väčšej eskalácie toho konfliktu zo strany Ruska. Vy sa toho neobávate?“

Samotnú formu programu, a teda prítomnosť len jedného hosťa nemožno považovať za problematickú, nakoľko ide o bežný štandard vysielania programov aktuálnej publicistiky. Z rozhodovacej praxe Rady vyplýva, že v takých prípadoch je úlohou moderátora kladením vyvažujúcich otázok a argumentov zabezpečiť objektivitu a nestrannosť prezentovaných informácií.

Myslíme si, že tvorcovia programu dokázali zabezpečiť, aby v programe zaznela dostatočná oponentúra voči postojom a vyjadreniam prezidentky Slovenskej republiky. Napriek tomu, že prezidentka SR – Zuzana Čaputová bola jediným hosťom diskusie. Domnievame sa, že názor protistrany bol v diskusii adekvátne a relevantne zastúpený prístupom moderátorky diskusie, ktorá svojmu hosťovi kládla otázky k pertraktovaným témam z perspektívy názorových oponentov, t. j. názory členov koalície a opozície, vyjadrenia generálneho prokurátora či z pohľadu verejnosti a pod. Host' programu bol tak nútený odpovedať na mnohé kritické výhrady. Formulácie otázok obsahovali protiargumenty a vyššie spomínané kritické vyjadrenia opačného názorového spektra, neboli konformné s postojmi hosťa, naopak, vyvažovali ich,

spochybňovali resp. konfrontovali, čím moderátorka programu zabezpečovala sprostredkovanie aj opačného názoru. Divák si tak na základe položených a doplňujúcich otázok zo strany moderátorky mohol na preberané témy vytvoriť svoj vlastný úsudok.

Spôsob vedenia diskusie bol podľa nášho názoru vecný, náležité kritický, vyvážený a nestranný. Diskusia mala jasný dramaturgický plán a dopredu dané témy, ktorých sa moderátorka aj hosť držali. Dramaturgia relácie, vrátane výberu hostí a okruhu otázok diskusie je pritom plne v kompetencii vysielateľa.

Na základe predloženej analýzy preto konštatujeme, že v monitorovanom programe sme nezaznamenali také nedostatky, na základe ktorých by vzniklo podozrenie z porušenia povinností vysielateľa ustanovených § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. týkajúcich sa zabezpečenia objektívnosti a nestrannosti programov aktuálnej publicistiky.

V súlade s vyššie uvedeným sa domnievame, že v programe odzneli relevantné informácie, pričom spracovaním programu divák nemohol nadobudnúť mylnú predstavu o odvysielaných informáciách, respektíve mu bolo umožnené vytvoriť si na predmetné témy svoj vlastný názor.

Myslíme si, že diskusia s pozvaným hosťom bola vyvážená a objektívna, t. j. nebola v rozpore s **§ 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že vysielateľ programovej služby Rádio Slovensko odvysielaním relácie *Sobotné dialógy* dňa 18. 02. 2023 **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený.**

Prepis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/00552)

Monitorované vysielanie: Sobotné dialógy
Deň vysielania: 18. 02. 2023
Čas vysielania: 12:10 h
Označenie podľa JSO: -

časový kód cca:

12:00:00 začiatok záznamu
12:00:00 začiatok programu *Rádiožurnál*
12:09:00 koniec programu *Rádiožurnál*
12:09:01 sponzorský odkaz *Slovenka*
12:09:14 začiatok programu *Zelená vlna*
12:10:18 koniec programu *Zelená vlna*
12:10:18 sponzorský odkaz
12:10:29 začiatok programu *Sobotné dialógy*

Marta Jančkárová, moderátorka: *„Parlament sa za posledné týždne stal arénou predvolebného zápasu, povedal poverený premiér Eduard Heger. Poslancom a politickým lídrom odkázal – správajte sa zodpovedne a kampaň robte z peňazí strany a nie za štátne. Spomenul narastajúci počet návrhov, ktoré sa vezú na vlne politického populizmu a hazardujú s verejnými financiami. Pripomeňme, že v poslednom období poslanci navrhli alebo schválili napríklad takzvané obedy zadarmo, zákaz nedeľného predaja, 500-eurovú odmenu za účasť vo voľbách či zníženie poslancových plátov na úroveň priemernej mzdy. Najnovšie hlava štátu vyzvala politických lídrov, aby zastavili túto smršť v parlamente alebo sa dohodli na skoršom termíne predčasných volieb. A prezidentka Zuzana Čaputová prijala aj pozvanie do našich Sobotných dialógov. Ďakujem, že ste si našli čas pre našich poslucháčov a divákov. Dobrý deň.“*

Zuzana Čaputová, prezidentka Slovenskej republiky: *„Dobrý deň. Ďakujem za pozvanie.“*

Marta Jančkárová: *„Dodávam, že reláciu nahrávame v piatok popoludní a sprevádza vás ňou Marta Jančkárová. Pani prezidentka, vy ste síce od začiatku preferovali predčasné voľby v prvej polovici roka, ale nakoniec ste akceptovali aj ten septembrový termín. Časť politikov a komentátorov už vtedy nebola spokojná, že ste netrvali striktné na voľbách do leta. Neľutujete to teraz s odstupom času, keď vidíte to dianie v Národnej rade?“*

Zuzana Čaputová: *„Úprimne povedané, to, čo ľutujem, sú občania, ktorí musia sledovať to, čo sa v politike deje a v poslednom období to, čo sa deje v parlamente. Vy ste na začiatku zrekapitulovali to, čo som ja nazvala legislatívnou smršťou, rôzne návrhy, ktoré majú zaťažiť verejné financie. Pritom na druhej strane mnoho skupín ľudí alebo mnoho rôznych profesných združení a zástupcov rôznych segmentov hovorí o finančnej nedostatočnosti na strane a od štátu počúvajú, že na to nie sú finančné prostriedky, no ale keď si potom zapnú televízor alebo rozpravu v parlamente a vidia, čo sa tam navrhuje a za koľko peňazí, tak musia byť naozaj, že to mi je ľúto, toto mi je úprimne ľúto a veľmi úzko práve s týmto súvisí to, čo som včera povedala, aby sa ten chaos zastavil, aby poslanci naozaj a samozrejme, netýka sa to všetkých poslancov, keď hovorím o legislatívnej smršti a populistických návrhoch, týka sa to niektorých poslancov, ale ten chaos v parlamente, ktorý je, ten pôsobí veľmi odradzujúco. A v prípade, ak sa ten chaos nepodarí zastaviť, aby zvažili tú možnosť júnových volieb, lebo mimochodom, tie júnové voľby, som hovorila o nich ako o vhodnom termíne v decembri, keď padla vláda,*

hovorila som v januárovom vyhlásení, hovorím to teraz a budem to hovoriť aj o dvadsať rokov. Myslím si, že keď je odvolaná vláda z hľadiska toho, že má limitované právomoci a plus k tomu za posledné dva týždne toto je prvá schôdza od pádu vlády a vidíme ten chaos, myslím si, že čím skoršie voľby, samozrejme v zvládnuteľných termínoch, tým je to pre krajinu lepšie.“

Marta Jančárová: *„Ale keby ste sa mohli vrátiť v čase, už aj s ohľadom na to, aké rôzne reakcie vyvolalo to vaše vyhlásenie, tak nepostupovali by ste ráznejšie v tom zmysle, že by ste jednoducho trvali na tých voľbách do leta?“*

Zuzana Čaputová: *„Myslíte to januárové vyhlásenie, kde som pripustila september. Je to dôležité dovysvetliť, pretože v prvom rade už vlastne pán Matovič, ktorý sa tých diskusií vôbec ani nezúčastnil, hovorí o tom, že ja som september navrhla, čo je úplne absurdné, tak to vôbec nebolo. Bola to dohoda poslancov, respektíve lídrov politických strán, ktorí naopak hovorili o tom, že v prípade, ak to nebude septembrový termín, tak predčasné voľby alebo respektíve zmenu ústavy ani neodsúhlasia a hrozilo nám to, že ďalší polrok potom sa nemôžeme k zmene ústavy vrátiť, budeme čakať na to, aby znova mohlo byť hlasovanie o zmene ústavy a o termíne predčasných volieb. Ja som aj v tom januárovom vyhlásení trvala na júnovom termíne, respektíve termíne v prvom polroku, nasledovalo niekoľko dôvodov prečo si stále myslím, že termín predčasných volieb má byť v júni, ale pripustila som ako akceptovateľnú možnosť tým, že neodvolám vládu Eduarda Hegera z týchto dôvodov, ak to posunú na september. To znamená, že pootvorila som tieto dvierka a chcem povedať, že myslím si, že vďaka tomu, že som to vtedy akceptovala a neodvolala, teda dala prísľub neodvolania vlády Eduarda Hegera z tohto dôvodu, vôbec predčasné voľby v tomto roku máme, pretože na to bola viazaná dohoda poslancov na zmene ústavy a na termíne predčasných volieb. Toto považujem za kľúčové povedať, že to, že som trvala na júnových voľbách, to stále platí, alebo júnovom termíne, to považujem naozaj pre krajinu za vhodnejšie, je pre mňa akceptovateľný septembrový termín a v tom januári to práve súviselo s tým, že vďaka tomu, aj vďaka tomu bolo možné schváliť zmenu ústavy a vďaka tomu vôbec predčasné voľby v tomto roku budeme mať.“*

Marta Jančárová: *„Ale ako som spomínala, to vaše najnovšie vyhlásenie o tom, že buď politici zastavia tú smršť v parlamente alebo sú potrebné skoršie voľby, niektorí privítali a u iných to vyvolalo nevôľu. Podľa lídra OĽaNO Igora Matoviča všetko robíte podľa prieskumu, aj prvé vyjadrenia SaS boli také, že nerozumejú vašej požiadavke, keďže sa dohodli s vami na septembri alebo Vladimíra Martinková z SaS tiež vnímala vaše vyjadrenie, požadujúce skoršie voľby, ako nešťastné. Citujem. Spustilo vlnu prehadzovania si loptičky medzi jednotlivými lídrami strán a neprispieva to k atmosfére v spoločnosti. Čo na to hovoríte?“*

Zuzana Čaputová: *„Predovšetkým to, že čo robia s mojím vyhlásením lídri strán, je na lídroch strán do akej miery a čo si prehadzujú, po druhé, trvám na tom, že júnový termín volieb považujem pre krajinu za lepší aj vzhľadom na chaos, ktorému čelíme, vzhľadom na to, že máme vládu s limitovanými právomocami, ale je to na poslancoch. To nie je moja dohoda s nimi. Môj akcept toho súvisel s tým, že neodvolám vládu Eduarda Hegera z tohto dôvodu a k presunu júnový termín na september. A toto platí. Tú vládu vymením za úradnícku vládu úplne z iných dôvodov, ku ktorým sa možno ešte dostaneme, ale je to dohoda poslancov, ktorí, ak oni nebudú ochotní a mať vôľu zmeniť zo septembra najmä preto, že majú dohodu na septembri, ale tú dohodu môžu samozrejme preformátovať. Ja len hovorím o tom, že pozerajúc sa na chaos v parlamente, na to, že sa potkýňame o limitované právomoci vlády, je dobré, aby poslanci zvážili túto možnosť. Ale to, či o tom rozhodnú, je absolútne na nich.“*

Marta Jančárová: *„Vaše dobre mienené vyhlásenie niektorí kritici interpretujú ako vnášanie chaosu do aktuálnej situácie, ako už odznelo. Či politici budú nakoniec ochotní nájsť dostatočnú podporu pre skoršie voľby, je zatiaľ otázne. Na druhej strane OĽaNO už vyhlásilo, že ak by ste vymenovali úradnícku vládu, bolo by za skoršie predčasné voľby a Richard Sulík tiež najnovšie povedal, že je to vo vašich rukách. Povedal, že stačí, ak vymenujete úradnícku vládu a prakticky celý parlament, vrátane SaS, odsúhlasí predčasné voľby na jún. Takže*

uplatníte túto vašu právomoc a vymenujete úradnícku vládu? Nie preto, že by to malo vyriešiť chaos v parlamente, lebo to neplatí, ako ste to aj vy povedali, ale preto, aby ste politikov jednoducho donútili k dohode na skoršom termíne predčasných volieb.“

Zuzana Čaputová: *„No a toto krásne dokumentuje chaos, ktorý v politike a tentokrát najmä v parlamente máme, pretože hovoriť o úradníckej vláde, o akejkolvek vláde iba ako páke, aby som donútila poslancov rozhodovať o skoršom termíne volieb, považujem za absurdné. Úradnícka vláda je nástroj, ktorým má byť potenciálne riadený štát a ja nebude hazardovať s odborníkmi, šestnástimi špičkovými odborníkmi, ktorých by som tam v prípade tejto varianty videla, aby som donútila poslancov zvažovať svoju zodpovednosť a rozhodovať o predčasných voľbách o tri mesiace skôr. Je to ich rozhodnutie, ja si myslím, že krajina to potrebuje. Oni tak môžu urobiť obrazne povedané pozajtra alebo zajtra, teraz to hovorím naozaj obrazne, môžu sa rozhodnúť a zmeniť túto dohodu inak. Ak to tak neurobia, rozumiem, je to ich voľba. Oni, poslanci rozhodujú o termíne predčasných volieb. Ja ale dávam na zváženie, že vzhľadom na to, čo som povedala, to je chaos v parlamente, limitované právomoci vlády, čím skorší termín volieb, samozrejme realistický termín, tým lepšie pre Slovensko. Úradnícku vládu som pripravená vymenovať v prípade, ak nastanú tie okolnosti, ktoré som v januári definovala, to je závažné zlyhanie vlády Eduarda Hegera v oblastiach, ktoré aj nateraz veľmi prísne sledujem.“*

Marta Jančkárová: *„Samozrejme, keby aj boli voľby v skoršom termíne, to ešte neznamená, že pominie aj chaos v parlamente, ako ste ho nazvali, tu ide asi len o tú dĺžku trvania, ale v tejto súvislosti ešte spomeniem vyjadrenie Hlasu-SD. Peter Pellegrini vám odkázal, aby ste prišli do parlamentu, vzali opraty do svojich rúk a vyzvali poslancov predsa len na ten skorší termín. No a nebola by aj toto cesta požiadať poslancov, už akoukoľvek formou, aj keby ste tam neprišli do parlamentu, že nech povedzme do marca buď schvália ten skorší termín volieb alebo inak vymenujete tú úradnícku vládu?“*

Zuzana Čaputová: *„Ono sa to vlastne deje, pretože či sa už poslancom prihovám, áno, prostredníctvom médií, možno je to pre niekoho menej dostatočné a menej priame, ja som ale v pravidelnom kontakte s politickými lídrami, takisto vrátane včerajška, kedy som hovorila s tromi politickými lídrami a práve aj zo strán, kde vlastne to váhanie ohľadom zmeny volieb, termínu volieb, je možnože najväčšie, takže politické debaty a diskusie a vyjednávania sa dejú. Ja politiku nerobím tak, že ju robím cez tlačové konferencie a facebooky, tá politika sa deje na každodennej báze, na každodennom vyjednávaní s príslušnými politickými hráčmi. Do úvahy samozrejme prichádza ešte možno iná škála apelov alebo podnetov. Včera som sa vyjadrila spôsobom, ktorý som považovala za zrozumiteľný, ale možno na škále zrozumiteľnosti mohol byť ešte lepší. Z hľadiska toho, že čo je v parlamente, považujem za nie veľmi vhodné, požiadala som ich, aby skorigovali svojich poslancov, ktorí prichádzajú s návrhmi, ktoré sú skôr populistické a na úkor verejných financií, inak sú pre Slovensko vhodnejšie skoršie voľby. Toto je to, čo si myslím.“*

Marta Jančkárová: *„Keďže ste teraz práve povedali, že ste rokovali s jednotlivými lídrami, no tak keď predpokladáme, že Sme rodina by zahlasovala za akýkoľvek termín volieb, ako to verejne deklaruje, potom ešte ostávajú lídri niekdajšej koalície SaS, OĽaNO a Za ľudí, čiže s týmito lídrami ste sa stretli?“*

Zuzana Čaputová: *„Hovorila som sa aj s predsedom parlamentu okrem iného, aj s pánom Sulíkom, aj s pánom Hegerom, keďže časť poslancov je mu lojálnych. To je, ale to sa týka iba včerajška, samozrejme ... nie o včerajšku.“*

Marta Jančkárová: *„Akú máte ... odozvu, vyvíja sa to podľa vás politicky naozaj k tej dohode na skorších predčasných voľbách, teda už napríklad v júni?“*

Zuzana Čaputová: *„Tá dynamika je veľmi veľká a vidíme ju v parlamente, vidíme ju na tlačových konferenciách, dokonca niekoľkých tlačových konferenciách v priebehu dňa. Na*

jednej strane je aj komunikovaná ochota na júnovom termíne, ale iba za istých okolností a za istých podmienok, takže vlastne to, čo sa hovorilo včera, už je dnes vlastne minulosťou.“

Marta Jančkárová: *„Len ešte pripomeňme, že poslanci mimoriadnu schôdzu, iniciovanú Smerom, k zmene termínu volieb na jún, odsunuli na marcovú schôdzu, ale Robert Fico hneď avizoval podanie nového návrhu na zvolanie rovnakej mimoriadnej schôdze, aby musela byť už budúci týždeň. Čiže na budúci týždeň máme túto tému živú znovu. Pani prezidentka, už aj teraz ste to pripomenuli, už v januári ste povedali, že v prípade zásadného zlyhania vlády v termíne do volieb ste pripravená kedykoľvek odňať jej poverenie a na potrebný čas vymenovať úradnícku vládu. Vy ste už pred chvíľou hovorili o nejakých zásadných zlyhaniach, tak sme už v tejto fáze alebo ešte nie?“*

Zuzana Čaputová: *„Doteraz sme hovorili v podstate o chaose v parlamente a treba rozlíšiť to, čo robí vláda a čo robí parlament. Nehovoríme v tomto prípade, témou nie je úradnícky parlament, ale úradnícka vláda, iba kvôli tomu, že sa to niekedy proste aj zamieňa. S vládou a najmä s predsedom vlády som samozrejme vo veľmi intenzívnom kontakte vzhľadom na to, že na množstvo úkonov si to vyžaduje môj súhlas, takže tá spolupráca je pomerne intenzívna a ja som v tom januárovom vyhlásení, kde som hovorila o tom, že to nie je bianko šek do septembra pre vládu Eduarda Hegera a že budem veľmi pozorne strážiť jednotlivé oblasti, ja som tam vytypovala príklad, myslím štyri alebo päť oblastí, okrem iného, plán obnovy, zdravotníctvo, to bolo vtedy ešte témou, ambulantný sektor, situácia v samosprávach a ďalšie, ktoré vnímam ako veľmi dôležité, aby vláda, pokiaľ ide napríklad o manažovanie kríz alebo pomoc občanom, firmám aj ďalším subjektom, nedošlo k zlyhaniu, pretože to by bol dôvod. Sú veci, ktoré naozaj pozorujeme a konzultujeme a hovoríme o nich veľmi intenzívne, veľmi intenzívne ich strážim, obrazne povedané, a keby naozaj došlo v týchto témach k zásadnému zlyhaniu, tak som pripravená urobiť túto zmenu.“*

Marta Jančkárová: *„No a napĺňa poverená vláda zatiaľ vaše predstavy o všetkých tých cieľoch?“*

Zuzana Čaputová: *„Hovorím, že strážim tie najzávažnejšie veci, pretože nie je možné, aby som popri svojej agende strážila každý jeden krok každého jedného ministra alebo povereného člena vlády, vrátane premiéra. To ani nie je mojou úlohou a mojou rolou. Stanovila som kritérium, za ktorým, keď sa tá vláda prevalí, to znamená závažné zlyhanie v dôležitých oblastiach, ktoré súvisia s manažovaním kríz, budem považovať za lepšie, aby prišla úradnícka vláda. Na tému tej úradníckej vlády, ono to nie je jednoduché a mimochodom, treba doplniť, že keď ma dnes vyzývajú jednotlivé politické strany iba aby som to použila ako páku na donútenie poslancov, to nie je naozajstný záujem o úradnícku vládu. To je vláda, ktorej by nevyjadrili dôveru. Takto sa nikto z nich nevyjadril. To znamená, že mať tu úradnícku vládu, ktorá bude mať problém fungovať v tom, že jej parlament bude klásť polená pod nohy a nevyjadrí jej dôveru, tak to vôbec nedáva zmysel. Navyše, by tam prišli ľudia v čase krízy, ktorí by sa s tou agendou museli oboznamovať. Takže nie je to jednoduchý krok, je to veľmi zodpovedný krok, ak bude treba, ho urobím, ale nie je to niečo, čo sa ako keby javí, že v našej politike sa len tak ako keby niečo, ako tu už padlo slovo prehadzuje loptičky, toto nemá byť prehadzovanie loptičky. Ak to má nastať, tak to má byť veľmi zodpovedný krok, ktorý by viedol k lepšiemu spravovaniu vecí verejných. Nateraz vláda štát manažuje, ak sa dostane na hranicu toho, že by malo dôjsť k závažnému zlyhaniu, som pripravená to urobiť.“*

Marta Jančkárová: *„Jedným z argumentov, ktorým členovia dosluhujúcej koalície zdôvodňujú zmysluplnosť volieb až v septembri, je ponechanie čo najviac času pre prácu orgánov činných v trestnom konaní, ktoré majú rozviazané ruky. Pravdou je, že sme svedkami vyšetrovania ľudí z najvyšších úrovní. Svoj prvý rozsudok si vypočul exšéf finančnej správy František Imrecze, prišla tiež obžaloba šéfa NBS Petra Kažimíra, NAKA aktuálne zadržala dvojnásobného košického župana Rastislava Trnku a tak ďalej. Môže byť právny štát po voľbách ohrozený?“*

Zuzana Čaputová: „Rozumiem tejto otázke najmä v kontexte s minulosťou, pretože vlastne v tomto zmysle sa voľby a každé voľby sú križovatkou, kedy sa štát môže vybrať na demokratickú, nedemokratickú cestu, cestu právneho štátu alebo naopak. V každom prípade nechcem, ale v demokracii voľby vnímať ako riziko. Je to zrkadlo toho, čo ako ľudia vnímajú spoločenské dianie, ako vnímajú politické dianie a myslím si, že my ako politici musíme predovšetkým robiť všetko pre to, aby sme tých ľudí z tej politiky totálne neznechutili, aby mali chuť alebo dôvod ešte vôbec k voľbám prísť a rozhodnúť sa v prospech demokratických síl, v prospech právneho štátu a v prospech pokračovania očisty spoločnosti.“

Marta Jančkárová: „Treba dodať, že časť opozície, najmä Smer, hovorí o spolitizovanom vyšetrovaní a odvoláva sa aj na chyby, za ktoré sa musel štát ospravedlniť, napríklad v prípade finančníka Jaroslava Haščáka. Vnímate tam pri práci orgánov činných v trestnom konaní nejakú mieru politizácie alebo všetko ide tak, ako má, z vášho pohľadu, váš osobný názor?“

Zuzana Čaputová: „Môžem naozaj iba hodnotiť tie veci zvonku, pretože pokiaľ ide o prípadné porušenie procesných práv obvineného alebo akékoľvek chyby, ktoré by mohli nastať, na to sú tu iné inštitúcie aby to zhodnotili, so znalosťou spisu a myslím tým súdy, takže žiadne takéto vyjadrenia vôbec neprináležia do úst politikov a pokiaľ ide o môj dojem pri pohľade na tú situáciu ako sa to rieši, ja nemám dôvod mať momentálne žiadne pochybnosti o politických procesoch a manipulovaní. To sa nevyučuje s tým, že sa nestanú procesné chyby, ale na to tu našťastie máme opravné mechanizmy, ktorými sa tak, ako už aj bolo v tej vašej vsuvke povedané, môžu dané osoby uchádzať, či už sú cez opravné prostriedky na preverenie toho procesu alebo uchádzať o náhradu alebo satisfakciu a podobne. Čiže ja si nemyslím, že na Slovensku prebiehajú politické alebo spolitizované procesy, ak sa udejú procesné chyby, sú tu mechanizmy ako ich napraviť.“

Marta Jančkárová: „Predmetom kritiky v oblasti právneho štátu je používanie paragrafu 363 trestného poriadku. Generálny prokurátor Maroš Žilinka sa bráni, že ho nenaduživa a keď aj rozhodne o zrušení obvinenia podľa spomínaného paragrafu, prikáže príslušným orgánom ďalej konať. Vy ste paragraf 363 napadli na Ústavnom súde, pretože podľa vás jeho terajšie znenie neprímerane zasahuje do nezávislosti súdnej moci. Aká úprava by bola vhodná, aby zároveň ostala možnosť kontroly nad zákonnosťou procesu?“

Zuzana Čaputová: „Predovšetkým treba povedať, že ten paragraf 363 je predmetom odbornej polemiky z hľadiska rozsahu, používania alebo z hľadiska výkladu toho paragrafu, lebo samozrejme je pomerne všeobecne napísaný a je tu polemika, akým spôsobom, v akom štádiu trestného konania je možné ho použiť. Ja tvrdím, že už len samotná táto odborná polemika je dôvodom na to, aby to ustanovenie bolo spresnené. Žiaľ, doposiaľ k tomu nedošlo, ale zároveň, keď sa na ten paragraf pozrieme a vidíme ho v aplikácii v konkrétnych prípadoch a kauzách, tak je zrejmé, že ide o ustanovenie, ide o veľmi silnú právomoc generálneho prokurátora, voči ktorej nie je opravný prostriedok, ktorý je možné použiť v hocijakom štádiu trestného konania, vrátane toho, že ho môže generálny prokurátor použiť a aj použil po tom, ako súd rozhodol o väzbe a zároveň o dôvodnosti trestného stíhania. Toto sú všetky dôvody, pre ktoré som dala podanie na Ústavný súd, aby Ústavný súd povedal, či takýto rozsah právomoci podľa paragrafu 363 je ešte stále v súlade s našou ústavou a s nezávislosťou súdnej moci, či tam už nie je presah náhodou do právomoci súdnej moci. Som sama zvedavá na to rozhodnutie Ústavného súdu, budem ho samozrejme rešpektovať, ale podľa môjho pohľadu tam ten presah je, preto sme to aj zdôvodnili na desiatkach strán a myslím si, že je dobré, aby sa raz a navždy vnieslo svetlo z hľadiska ústavnosti tohto paragrafu.“

Marta Jančkárová: „Keby ste teraz mohli stručne povedať tú vašu predstavu, ako by úprava mohla vyzeráť, pretože pravdepodobne väčšina našich poslucháčov a divákov nebude čítať to druhé zdôvodnenie, ktoré ste podali na Ústavný súd. Teda ako by mala vyzeráť právomoc vyplývajúca z paragrafu 363? Čo je jej podstatou, ktorá by podľa vás mala byť zachovaná a čo by už nemalo tam byť?“

Zuzana Čaputová: „Predovšetkým treba ale spresniť, že Ústavný súd nebude rozhodovať o tom ako by ten paragraf 363 mohol vyzeráť, to nie je jeho úloha. Zároveň, pokiaľ ide o prípadnú novú úpravu tohto ustanovenia, tak predovšetkým...“

Marta Jančkárová: „Áno, to by vyplynulo zrejme z toho, čo by povedal Ústavný súd, či ho treba meniť a keď áno, ako.“

Zuzana Čaputová: „Kde je ten presah, prípadne. No, čiže je to výsostne odborná otázka a teda trošku mám pocit, ako keby nevhodnosti, že teraz s touto mojou mierou prípravy ako politička sa k tomu idem vyjadriť, ale napriek tomu poviem, jedna z možností ako je možné ten paragraf 363 upraviť je, že by ho bolo možné použiť veľmi striktné a jasne iba tam, kde je vznesené obvinenie voči konkrétnej osobe a zároveň, že by ho bolo možné použiť iba v prípadoch, kedy ešte nerozhodoval väzobný súd. Lebo ako som povedala v predchádzajúcej odpovedi, on rozhoduje jednak o väzbe, ale aj o dôvodnosti trestného stíhania. Ak tu už súd rozhodne o tomto, tak si nemyslím, že je potrebné alebo že je vhodné, aby jedna osoba, hoc v pozícii generálneho prokurátora, toto všetko vlastne ako keby zastavila, dokonca bez možnosti opravného prostriedku.“

Marta Jančkárová: „Ja si myslím, že táto informácia zatiaľ postačuje našim poslucháčom a divákovi, budeme sa tej téme ďalej venovať. Poslanec Juraj Šeliga zo strany Za ľudí dokončuje svoj návrh na disciplinárne konanie voči Marošovi Žilinkovi, s ktorým sa chce obrátiť na vás. Ako sa k tomu postavíte?“

Zuzana Čaputová: „Prečítame si samozrejme takýto návrh, ale treba povedať, že samozrejme sme nečakali na návrh pána poslanca Šeligu, pretože touto témou sa priebežne zaoberám. Zároveň na začiatok chcem povedať, že nie všetko, čo sa nám na postupoch jednotlivých, či už sudcov prokurátorov, nepáči zároveň znamená, že sme v pásme disciplinárnej zodpovednosti, to po prvé. V minulosti som sa disciplinárnou zodpovednosťou u sudcov zaoberala veľmi detailne, robili sme veľmi rozsiahlu analýzu a tvrdím alebo teda trúfam si povedať, že istý vzhľad do tejto problematiky mám. Pozerali sme alebo bavili sme sa o tom aj s mojimi poradcami právnymi, či niektoré z tých konaní, ktoré vnímame a vidíme u generálneho prokurátora, vydá na disciplinárny návrh. Ja chcem povedať, ak, tak disciplinárny návrh v prípade, ak si budem istá, že má šancu na úspech a že to nebude iba pro forma, pretože to je očakávané a podobne. Uvidím, pozriem sa na tento návrh, ktorý alebo respektíve to podanie, ktoré nám doručí poslanec Šeliga, ale chcem uistiť verejnosť, že sme sa naozaj, ja som to už aj viackrát mediálne hovorila, na túto možnosť podania pozerali, ale chcem robiť kroky, o ktorých som presvedčená, že sú silné a že majú šancu na výhru.“

Marta Jančkárová: „Ešte ostanme v tej kategórii právneho štátu, lebo ďalším argumentom, ktorým dosluhujúca koalícia zdôvodňuje dôležitosť zotrvania pri moci do septembra, je aj dotiahnutie reforiem z plánu obnovy. Nakoľko naplnila vaše očakávania reforma súdneho systému?“

Zuzana Čaputová: „Je to ešte otvorená kapitola, takže očakávania z tohto hľadiska je dobré hodnotiť vtedy, keď budú všetky implementované. Vieme, že tam nastal istý odklad a zároveň...“

Marta Jančkárová: „Áno, spustenie reformy súdnej mapy sa posunulo z 1. januára na 1. júna.“

Zuzana Čaputová: „Presne tak, na jún. A zároveň sú tam ale aj ďalšie oblasti a je dobre to možno potom rekapitulovať alebo hodnotiť aj z hľadiska toho, akým spôsobom to funguje v praxi. Ale to, čo v každom prípade sa už dnes dá podľa môjho názoru hodnotiť veľmi pozitívne, je zriadenie systému správneho súdnictva, zriadenie najmä Najvyššieho správneho súdu, je to veľmi dôležitá inštitúcia, darí sa ju postupne personálne obsadiť, je dôležitá z hľadiska toho, gro tej agendy, ktorá je ako keby posudzovanie zákonnosti aktov orgánov verejnej moci a verejnej správy, ale zároveň veľmi dôležitou súčasťou agendy tohto súdu je práve už spomínaná disciplinárna zodpovednosť jednak sudcov a prokurátorov. Vieme, že sme v minulosti s touto témou a s touto agendou mali veľké problémy na Slovensku a ja som veľmi rada a to je jeden z

produktov reformy súdництва, že toto na Slovensku nastalo a myslím si, že to prinesie veľmi konkrétne a silné ovocie.“

Marta Jančkárová: „Aktuálne je na stole novela trestného zákona, ktorá by okrem iného znížila tresty za ekonomickú trestnú činnosť. Na jednej strane zmena už bola potrebná aj podľa nezávislých odborníkov, často sme ich tu mali v tomto štúdiu. Faktom je, že v porovnaní so zahraničím máme naozaj veľmi vysoké tresty za niektorú trestnú činnosť. Na druhej strane je obava, že niektoré sadzby sa znižujú až neprímerane a mohli by pomôcť aj politikom, ktorí porušili zákon. Podľa návrhu by aj pre závažné korupčné trestné činy bolo možné vyviaznúť s podmienkou či peňažným trestom. Aký je váš pohľad, nielen ako hlavy štátu, ale aj ako právničky?“

Zuzana Čaputová: „Zatiaľ je to teda návrh, ktorý neprešiel ešte ani vládou a pravdepodobne teda ešte dozná nejakých zmien, ale zase tak, ako ste povedali, v princípe znižovanie trestných sadzieb je krok správnym smerom, pretože máme ich nastavené prísnejšie. To, čo vzbudzuje polemiku samozrejme je, že sa idú znižovať tie trestné sadzby iba v oblasti korupčných trestných alebo majetkových trestných činov práve v období, kedy sa vyvodzuje trestnoprávna zodpovednosť voči bývalým verejným činiteľom napríklad, čiže to je to, čo je a vzbudzuje polemiku a scitlivenie verejnosti, celkom pochopiteľne, ale ten trend znižovania trestných sadzieb je očakávaný a je v poriadku. Zároveň tá novela prináša aj mnohé iné opatrenia, napríklad alternatívne tresty, čo je takisto krok dobrým smerom. Vnímam tam ale možno isté riziko práve s tou témou, ktorou sme začínali, že je to potenciálny zásah do jedného z našich kódexov. Trestný zákon je veľmi dôležitý zákon a máme tu vlastne veľmi nestabilnú situáciu. Na začiatku sme sa rozprávali o tom, čo v parlamente máme, že tam je tak trochu festival populizmu a je možné, že v takomto prípade by sa aj istej trestnej politiky štátu, ktorá je dôležitou otázkou v tomto predvolebnom období, že by to proste nemuselo dopadnúť najlepšie. Takže toto je na zváženie, samozrejme je možné to predložiť do parlamentu, uvidíme, ako to celé dopadne. Sú tam aj dobré veci, takže vnímam tam ale isté riziko z hľadiska toho, čo by napokon z toho mohlo vypadnúť.“

Marta Jančkárová: „Mimochodom, keď už sme pri týchto rizikách, aj líder SaS napríklad hovoril, keď vy ste spomínali tú parlamentnú smršť, že by možno stačilo, keby ste uplatňovali ešte viac tú vašu právomoc práva veta. Budete zvažovať uplatnenie práva veta častejšie pri návrhoch, kde budete vidieť, že jednoducho nie sú celkom korektné z vášho pohľadu?“

Zuzana Čaputová: „Myslím, že uplatňujem v porovnaní so svojimi predchodcami právo veta asi najčastejšie, čiže pomerne intenzívne, aj vrátane toho dozvuku alebo tej bodky, že sa potom obraciam na Ústavný súd v prípade, ak je to veto prelomené. Naposledy som tak po poslednej schôdzi urobila v troch prípadoch, ale teraz máme v parlamente dvesto návrhov. Ja neviem koľko z nich tá schôdza vlastne završí a pošle do finálneho štádia, ale ak chceme legitimizovať činnosť parlamentu s tým, že nech sa tam schvaľuje v podstate čokoľvek, keď prezidentka to bude vetovať, toto nie je dobré nastavenie. Zároveň vieme o tom, že prelomiť prezidentské veto v našom systéme ústavnom je pomerne jednoduché, čiže tá poistka funguje iba do istej miery. Ona veľakrát zafunguje až potom, keď to napadnem na Ústavnom súde a za niekoľko mesiacov sa dopracujeme k rozhodnutiu Ústavného súdu, že to naozaj bolo protiústavné. Dávam do pozornosti rodinný balíček napríklad, hej, že tam sa to podarilo takisto dosiahnuť, ako aj v mnohých iných veciach, ale ono to trvá. Čiže legitimizovať to, čo aj pán poslanec Sulík zrejme uznáva, že v parlamente je teda veľmi bujaré a občas v rozpore s ústavou alebo nehospodárne alebo zasahujúce do verejných financií s tým, že keď prezidentka nám to môže vrátiť, toto sa mi nezdá byť dobrý prístup.“

Marta Jančkárová: „Čiže nemajú sa na toto spoliehať?“

Zuzana Čaputová: „No, ja to samozrejme robiť budem, ale toto nie je dobré fungovanie štátu, že nech v tom parlamente prejde čokoľvek, keď ona nám to vráti, my to síce potom prelomíme

a potom si pár mesiacov počkáme, až to pôjde na Ústavný súd, to takto parlament fungovať predsa nemá.“

Marta Jančkárová: *„Odchádzajúca vláda dostala významnú šancu v podobe financií z plánov obnovy. Nedávno Európska komisia dala zelenú druhej žiadosti o platbu. Otázne je však splnenie niektorých plánov, napríklad aj stavba nemocnice Rázsochy. A teraz, pani prezidentka, využívame zatiaľ dostatočne ten potenciál, ktorý ponúka plán obnovy?“*

Zuzana Čaputová: *„Predovšetkým je to naozaj, že veľká príležitosť, je to veľký balík peňazí na reformy, ktoré sme dlhodobo chceli urobiť a máme šancu ich teraz konečne urobiť. Síce v pomerne krátkom čase, ale to je možno zároveň aj dobre, že tento tlak máme. Sledujeme túto oblasť, pretože to je jedna z tých citlivých oblastí, kde sa nesmie stať, že nám tie finančné prostriedky prepadnú, že by to vláda manažovala spôsobom, ktorý by bol neúspešný. Vieme, že príslušná inštitúcia alebo zložka, ktorá zabezpečuje implementáciu plánu obnovy, vypracovala semafor. Sú segmenty, ako je napríklad zdravotníctvo, kde blikajú alebo svietia oranžové a červené farby a práve preto sú tieto predmetom veľmi intenzívnej komunikácie mojej na úrovni ja a pán premiér, ale takisto aj naše tímy, aby nedošlo k najhoršiemu.“*

Marta Jančkárová: *„Dôležitá je pomoc ľuďom v čase inflácie. Pred niekoľkými dňami ste si zavolali do prezidentského paláca odborníkov aj ministra práce Milana Krajniaka práve k téme pomoci ľuďom s nízkym príjmom. Ako hodnotíte doterajšie kroky poverenej vlády a aký ďalší postup v tomto očakávate?“*

Zuzana Čaputová: *„Tie doterajšie kroky, tam treba povedať, že vláda urobila množstvo krokov, ktoré išli smerom k ľuďom, najmä k rodinám, teda ľudia, ktorí majú deti, samozrejme i dôchodcom, boli tam rôzne kompenzačné mechanizmy, alebo sú tam kompenzačné mechanizmy v súvislosti s energetickou krízou, ale keď sa na to pozrieme vcelku, je to naozaj veľký balík peňazí, ale do veľkej miery bol rozdáný plošne. Znamená to a na tom sme sa okrem iného zhodli aj s tými odborníkmi a uznal to aj pán minister, že je tu stále skupina ľudí, ktorým tá pomoc buď pomohla málo alebo ich obišla a oni prepadli tým sitom pomoci a toto je veľmi dôležité. Sú to konkrétni ľudia, konkrétne skupiny a kategórie občanov, ktorí mi píšu, s ktorými sa stretávam alebo ktorých dokonca navštívim u nich doma, keď nie sú...“*

Marta Jančkárová: *„Ktoré sú to skupiny ľudí, ktorí najviac prepadli podľa vás tým sitom?“*

Zuzana Čaputová: *„Sú to napríklad rodičia samoživotelia, sú to dôchodcovia, ktorí žijú sami, sú to osobitne dôchodcovia s minimálnymi dôchodkami, kde došlo teraz k rozmrazeniu, čo je podľa môjho názoru dobrý krok. To sú ľudia, ktorí ako keby prepadli tým, že si nemôžu uplatniť jednotlivé tie veľkorysé ponuky, ktoré vláda pripravila. Napríklad daňový bonus podľa odborníkov, ktorí sa zúčastnili aj tohto stretnutia, bolo to mimochodom niekoľké stretnutie s odborníkmi, teraz sme len prizvali nášho pána ministra Krajniaka, hovoria o tom, že ten daňový bonus pomáha najmä stredno a vysokoprijmovým osobám. To znamená, že to, po čom tu voláme a čo je potrebné a dôležité, pri plnom vedomí a zodpovednosti za verejné financie, ktoré nie sú nekonečné a je to práve to, kde treba mať veľmi vysokú pozornosť, je adresná pomoc ľuďom, ktorých najviac postihla chudoba a ktorým tá pomoc, ktorá už doposiaľ bola prijatá, vlastne nebola doručená kvôli tomu, že nesplnili dostatočne tie kritériá. Máme konkrétny výstup z toho stretnutia, ja som veľmi rada, že aj pán minister Krajniak bol vlastne v zhode z hľadiska hodnotenia tej situácie. Dá sa pomôcť nejakým spôsobom aj vlastne krátkodobo tým ľuďom, ktorí sú napríklad poberateľmi dávky v hmotnej núdzi, že by dostávali adresnú dávku, aby naozaj tá situácia, ktorá na nich dopadá najviac, najviac devastujúco z hľadiska zdražovania, aby im bola poskytnutá pomoc adresne.“*

Marta Jančkárová: *„Faktom je, že na Slovensku je pomoc v pomere k výkonu ekonomiky jedna z najvyšších na osobu, ale tá adresnosť je skutočne problémom. Máte nejaký konkrétny prísľub od ministra práce, že bude postupovať v tom duchu, ako ste práve povedali?“*

Zuzana Čaputová: *„Áno. Hovorili sme o tom, hovorili sme o príspevku na bývanie, ktorý spomínam vlastne už vyše roka a pol, nateraz aj vzhľadom na kondíciu verejných financií, ale*

aj na akútnu potrebu po tej dohode by bol navýšený práve pre ľudí, ktorí sú poberateľmi dávky v hmotnej núdzi. Ďalšie veci, ako zvýšenie životného minima, už parlamentom prešli. To sú veci, ktoré majú dobrý vplyv a dajú presne sa selektívne napasovať na tých ľudí, ktorí sú, ktorí chudoby čelia najviac. Hovorili sme vtedy aj o rozmrazení minimálnych dôchodkov, medzitým prešlo ako poslanecký návrh v parlamente, čo považujem za dobrý krok. Samozrejme to B, čo treba povedať, je absolútne strážiť verejné financie, ale ak má parlament v tomto období dočasným do predčasných volieb o niečom rozhodovať, tak je to naozaj pomoc so zvládaním ťažkej sociálnej situácie a to adresným spôsobom a pomoc so zvládaním krízy. Ved' na to aj balik peňazí vlastne si vláda vyčlenila.“

Marta Jančkárová: „Citlivou otázkou je aktuálne zahraničná politika, najmä pre bezprecedentnú vojnu v susednej Ukrajine. Vzhľadom na niektoré vyjadrenia časti opozície, najmä Smeru, členovia poverenej vlády vyslovujú neraz obavu, že po voľbách by sa mohlo zmeniť naše zahraničnopolitické smerovanie. Hrozí to aj podľa vás?“

Zuzana Čaputová: „Tak podoba s touto otázkou či budeme ďalej právnym štátom po voľbách alebo nebudeme, takisto to, či budeme ďalej štátom, ktorý je orientovaný na západ a ktorý má také hodnotenie situácie a tej agresie na Ukrajine ako má väčšina, vlastne ako ostatní naši kolegovia v rámci Európskej únie alebo Severoatlantickej aliancie. Ja dúfam, že áno, pretože som presvedčená o tom, že v tej situácii stojíme na správnej strane dejín a že to, že pomáhame Ukrajine, že sme súčasťou širších zložiek, ktoré nás zároveň chránia, je dobré a dúfam, že to tak aj zostane. To, že pomáhame Ukrajine, vrátane vojenskej pomoci, ktorá je takou citlivou témou, vďaka tomu sa tá Ukrajina a ten konflikt vojenský od nás vzdaluje. Naozaj tým, že sa Ukrajinci vedia brániť efektívnejšie vďaka pomoci aj iných štátov spôsobuje to, že tá vojna nie je pri Kyjeve, ale je naozaj na východnej hranici Ukrajiny. Je to zároveň aj možno principiálna a hodnotová vec a ja rozumiem tomu, že ľudia majú obavu a strach, zároveň ale keď si predstavím situáciu, že pozorujem agresívneho človeka, ktorý útočí na svoju obeť a ja pri tom stojím a vnímam to, tak ja myslím, že inštinktívne sa snažíme pomôcť tej obeti, pomôcť jej ubrániť sa. A to je to, čo robíme na Ukrajine. My pomáhame Ukrajine brániť sa, nie to, aby agresívne presahovala svoje hranice smerom do Ruska. Toto je veľmi dôležité, lebo ak by som tam iba stála a nepomohla jej, tak mám pocit, že pomáham agresorovi.“

Marta Jančkárová: „Toto uznáva, aby sme boli korektní, aj časť opozície. Mimochodom, teraz je diskusia o tom, či by sme mali posunúť Ukrajine naše stíhačky MiG-29, ktoré nám už doslúžili. Vy ste už poverenej vlády odkázali, že to má riešiť s ústavnými právnikmi, ale keď môžete povedať váš osobný postoj, mali by sme to urobiť a má na to poverená vláda kompetencie?“

Zuzana Čaputová: „Súvisí to vlastne, je to podmnožina toho, čo som povedala pred chvíľkou. Ja si myslím, že to, že patríme medzi krajiny, ktoré pomáhajú aj vojenskou pomocou, je správny postoj, vrátane poskytnutia MiG-ov. Uprimne si to myslím, je to pomoc brániacej sa krajine pred agresorom. Samozrejme, a to je tá druhá časť, je potrebné, aby vláda spolu s ústavnými právnikmi našla základ v tejto zvláštnej situácii, v ktorej sme, teda keďže máme odvolanú vládu, aby to bolo ústavne v poriadku.“

Marta Jančkárová: „Na druhej strane treba dodať aj to, že samotná Severoatlantická aliancia, čiže naši spojenci, nemajú na túto tému jednoznačný názor. Zatiaľ nepadlo, pokiaľ viem, také rozhodnutie, že bojové lietadlá áno. Je aj istá už dlhodobá obava z väčšej eskalácie toho konfliktu zo strany Ruska. Vy sa toho neobávate?“

Zuzana Čaputová: „Je to skôr o tom, že naši spojenci neriešia poskytovanie MiG-ov, pretože MiG-y sú niečo, čo máme vlastne tuná v našom sektore.“

Marta Jančkárová: „Áno, nie sú to F-16.“

Zuzana Čaputová: „Sú to F-16, sú to moderné bojové lietadlá a nie vyradené stroje, ktoré sú na našom území. To je ten ako keby prvý rozdiel. Zároveň je neoficiálna informácie, že sú štáty, ktoré svoje MiG-y už predtým dávno darovali, že by sme ani zďaleka neboli prví.“

Marta Jančkárová: „Áno, povedal to aj v našom štúdiu jeden dlhoročný diplomat, politik, že urobili to vo väčšej tichosti a možno aj rozobraté súčiastky a tak ďalej. Vy komunikujete určite aj s povereným ministrom obrany Jaroslavom Naďom. Črtá sa nejaké riešenie, že či a ako by sme tie stíhačky mohli dodať Ukrajine?“

Zuzana Čaputová: „Komunikovala som o tomto najmä s pánom premiérom, ale aj s pánom ministrom Naďom, ale teda posledne s pánom premiérom. Čakajú na právnu analýzu právnikov a majú nejaký návrh, ktorý by mal, hlavne teda ide o to, aby to prebehlo ústavne súladným spôsobom, lebo inak by som to nepovažovala ani ja za dobrý krok.“

Marta Jančkárová: „Tu sa mi nedá nepýtať, že ako vnímate rôzne hoaxy, dezinformácie o tom, že napríklad našim mužom hrozí mobilizácia, že ich budú posielané ukrajinský front a podobne? Je to takpovediac očakávateľná súčasť predvolebného politického boja, alebo si myslíte, že to je už nebezpečné strašenie, hraničiace so šírením poplašnej správy a mali by konať príslušné orgány?“

Zuzana Čaputová: „Tak príslušné orgány majú konať vždy ex offio z úradnej povinnosti, ak zaznamenajú veci, ktoré by mohli naplniť skutkovú podstatu napríklad šírenia poplašnej správy, ale zároveň to považujem za veľmi nešťastné a nebezpečné z hľadiska spoločenskej atmosféry. To, že sa tu v podstate, už skôr sme si ako keby zvykli, že sa strach a nezmysly a klamstvá využívajú ako nástroj politického boja, to považujem za veľmi nebezpečné a veľmi nešťastné. Zhodou okolností takto pred rokom, keď sa riešila obranná dohoda, tu boli, bolo strašenie americkými základňami, jadrovými zbraňami, rozmiestnením na našom území. Absurdné argumenty, ktoré sa nenaplnili, ani sa nikdy nenaplnia, pretože o tom tá obranná dohoda vôbec ani nebola, no a dnes tu počívame reči o mobilizácii. Považujem to za veľmi nebezpečné cynické zneužívanie strachu ľudí z vojny, pretože ja rozumiem, že ľudia sa obávajú, ten konflikt je v susednom štáte, hoci teda naozaj, že na východnej hranici, ale považujem za neuveriteľné a oni to vedia, oni musia vedieť, že poslať slovenských vojakov alebo slovenských mobilizovaných mužov na Ukrajinu je niečo, čo by ďaleko prekračovalo hranice toho, čo je možné urobiť a čo je správne urobiť. A hovoríme to všetci, hovoríme to od začiatku, čo sme vo vedení štátu, pretože akonáhle by noha slovenského vojaka prekročila slovenskú hranicu smerom na Ukrajinu, my by sme sa vmiešali do toho konfliktu a to nikto z nás nechce. Takže toto sú nezmysly, ktoré považujem za neférové iba kvôli tomu, aby ľudí, aby v ľuďoch vzbudzovali strach, pretože vystrašený človek je ľahšie manipulovateľný človek.“

Marta Jančkárová: „Predpokladáte teda, že práve táto téma bude čoraz silnejšou a možno aj najsilnejšou témou predvolebnej kampane?“

Zuzana Čaputová: „Je to možné. Videli sme to v českých prezidentských voľbách, kde podobne jeden z prezidentských kandidátov využíval kartu strašenia vojnou, mobilizáciou a podobne v tej súťaži prezidentskej. Je to možné. Obávam sa toho, že naozaj zdá sa, že niektoré politické strany sa nezastavia pred ničím a ja chcem poprosiť ľudí, aby veľmi pozorne vnímali, čo im kto hovorí. Keď začína video slovami, že hovorí sa, že, a podobné silné argumenty, v úvodzovkách silné argumenty, je to tak absurdné. Prosím, overujte si informácie. Ja viem, že sú ľudia zneistení, že majú pocit, že sa už nikomu nedá veriť, ale keď sa pozrú spätne na tvrdenia niektorých ľudí, či sa naozaj naplnili alebo nie, už toto môže byť vodítkom.“

Marta Jančkárová: „V Česku ten kandidát, na ktorého ste mierili, pán Babiš, neuspel s takýmito vyhláseniami, s takýmto druhom kampane, ale politickí marketéri už vtedy hovorili, že na Slovensku je predsa len trošku iná atmosféra, iná situácia a že tu by skôr mohol uspieť nejaký kandidát práve s takými vyjadreniami a s takým typom kampane. Budete oslovovať politických lídrov alebo možno chcete využiť aj túto chvíľu pre to, aby ste ich vyzvali na korektnú kampaň v tomto smere?“

Zuzana Čaputová: „Určite áno. Čím bližšie k voľbám budeme, najmä keď je daný ich definitívny termín, ale tak zatiaľ teda rátame s tým septembrom, ale myslím si a asi mi dáte za pravdu, z tej skúsenosti, ktorú máme, že niektorým politickým lídrom môžete hovoriť čokoľvek,

oni si idú svoje, pretože majú pocit, že sa im to opláca. Im sa to možno z krátkodobého hľadiska opláca, ale z hľadiska toho, ako to devastuje spoločnosť, ako to rozbieja spoločnosť, ako to zneisťuje ľudí, to sú následky, ktoré budeme potom odstraňovať dlhé roky. Naozaj máte pravdu v tom, že na Slovensku podľa viacerých opakovaných prieskumov rôznych agentúr sú ľudia na Slovensku ďaleko viac náchylní veriť dezinformáciám. Podobnú situáciu z hľadiska celej Európy majú ešte v Bulharsku, ale neporovnateľne inak sú na tom ďalšie krajiny. V tomto je naozaj aj naša práca ako politikov, ale aj škôl, vzdelávacích inštitúcií, ale aj médií, aby sme ľuďom vysvetľovali, aby sme uistovali, aby sme ich inšpirovali k tomu, aby si overovali pravdivosť informácií.“

Marta Jančkárová: *„Hovoriť môžeme aj o tom, aby som to tak skúsila premostiť, že do akej miery prispieva k stabilite to, čo sa deje aj na stredopravom spektre politických strán, ktoré síce túto tému majú viac-menej vyriešenú, čo sa týka toho zahraničnopolitického smerovania Ukrajiny a podobne, ale namiesto spájania, ktoré je avizované, tam vidíme väčšiu fragmentáciu, vykryštalizuje sa z vášho pohľadu taká situácia, ktorá nakoniec priláka k voľbám aj časť demotivovaných voličov, alebo naopak to skôr prispeje k tej rozdrobenosti a prepadu hlasov?“*

Zuzana Čaputová: *„To je otázka za milión, ako sa hovorí, pretože to naozaj, čo pozorujeme teraz, je skôr tvorba a vznik nových subjektov a teda fragmentácia, ale zároveň, kde teda vidím ako keby šancu, je to veľakrát sprevádzané práve vyjadreniami tých politických lídrov alebo budúcich lídrov s tým, že si uvedomujú tú potrebu spájania následného alebo spolupráce. Čiže ako keby áno, možnože vytvorí nový subjekt, ale s ambíciou vstúpiť potom do nejakého väčšieho celku. Je to samozrejme na nich, uvidíme, ako to dopadne, myslím si, že naozaj to, čo krajina potrebuje skôr stmelovanie a scelovanie a spoluprácu a dialóg než opak, ale to, čo je veľkou úlohou a veľkou témou, ktorou sme napokon aj začínali túto debatu je, aby sme tých voličov ešte viacej neodradili, aby sme na nich nepôsobili tak, že politika je jedno bahno, že kde politici riešia sami seba a konflikty medzi sebou, ale kde naopak, áno, občas možnože obrazne povedané zvýšia hlas alebo zvýšia a zdvihnú obočie, ale iba v záujme toho, aby sa veci riešili ku prospechu ľudí alebo aby sa situácia skôr upokojila, stabilizovala. Možno áno, niekedy aj ako keby cez nádych a zvýšený hlas, obrazne povedané teraz myslím, ale k tomu, aby sa situácia stabilizovala, lebo to veľmi potrebujeme a obzvlášť teraz, obzvlášť v krízach.“*

Marta Jančkárová: *„Napokon je tu čas hovoriť aj o vašich plánoch v prezidentskom úrade. Napríklad novozvolený český prezident Petr Pavel hovoril o tom, že by vás rád pozval na svoju inauguráciu, ktorá bude 9. marca a potom by chcel prísť v rámci svojej prvej zahraničnej cesty na Slovensko. Je už jasnejší dátum?“*

Zuzana Čaputová: *„Ten dátum sa práve dohaduje, je to vec vlastne ako keby voľby vhodného termínu, ale veľmi sa na to teším. Bude to jeho prvá zahraničná návšteva, takže dodržíme tradíciu. Teším sa samozrejme na jeho návštevu a stretnutie, pretože myslím, že si budeme rozumieť.“*

Marta Jančkárová: *„A čo sa týka tej inaugurácie, budete môcť tam ísť alebo budete mať iný program?“*

Zuzana Čaputová: *„Uvidíme, je to tiež vec ako keby dohody, ale vyzerá to zatiaľ tak, že tu bude práve na návšteve holandský kráľovský pár.“*

Marta Jančkárová: *„V hre je aj vaša spoločná cesta na Ukrajinu, teraz myslím s novozvoleným českým prezidentom. Je to reálne v nejakej bližšej budúcnosti?“*

Zuzana Čaputová: *„Verím, že áno. Určite máme záujem, on tam ešte nebol, a keďže navrhol takúto spoločnú cestu a zhodou okolností sa v rovnakom čase ten nápad rodil aj na Slovensku v Bratislave, tak sa to celkom pekne stretlo a myslím, že by to bolo aj symbolické.“*

Marta Jančkárová: *„Samozrejme, z bezpečnostných príčin zrejme nebudete avizovať dopredu ten termín, to je veľmi pochopiteľné, ale teda tú budúcnosť ak, tak odhadujete na najbližšie mesiace?“*

Zuzana Čaputová: „Áno.“

Marta Jančkárová: „Teraz v marci, pani prezidentka, to budú presne štyri roky od vášho zvolenia do funkcie prezidentky. Už ste sa rozhodli, či sa budete opäť uchádzať o dôveru v pozícii hlavy štátu aj na to nasledujúce obdobie?“

Zuzana Čaputová: „Zatiaľ som toto rozhodnutie neurobila, ešte myslím si, že si to môžem dovoliť mať tento čas. Zároveň som plne pohltená bežnou agendou a nie kampaňovaním, bez ohľadu na to, ako to pripadá Igorovi Matovičovi, ale jednoducho mám pocit, že to, čo teraz je mojou prvoradou úlohou a povinnosťou, je pomôcť tomu, aby som spolu samozrejme s ďalšími kľúčovými politikmi, hráčmi previedla Slovensko k predčasným voľbám s čo najmenšími stratami.“

Marta Jančkárová: „Máte predstavu o nejakom tom hraničnom dátume, dokedy to chcete oznámiť?“

Zuzana Čaputová: „Ja si myslím, že sa budem plus-mínus orientovať dátumami, ktoré mali moji predchodcovia, hoci som v ďaleko špecifickejšie situácii, pretože som v čase, keď som o tom uvažovala skôr, nemyslela, že budú, budeme pred predčasnými voľbami, s odvolanou vládou. Toto z toho robí trochu špecifickú situáciu, aj špecifickú skúšku a skúsenosť pre mňa samu.“

Marta Jančkárová: „Bolo to naozaj veľmi turbulentné obdobie tých posledných takmer už štyroch rokov. Ak sa rozhodujete, že či áno alebo nie, ktorý aspekt podľa vás hovorí jednoznačne v prospech opätovnej kandidatúry a čo je to zásadné, čo by hovorilo v neprospech?“

Zuzana Čaputová: „Je naozaj veľmi veľmi špecifické a veľmi zodpovedné rozhodnutie, takže sú veci, ktoré, je to mix, nedá sa povedať, že jeden argument na jednej a druhý argument na druhej strane. Sú to viaceré faktory, kedy zvažujete nielen seba, ale aj celý kontext, ktorý s vami súvisí, teraz myslím napríklad najmä rodinu, zároveň veľkú mieru zodpovednosti, ktorú nesiete, čo je v prospech aj v neprospech, pretože je to celkom slušná ťarcha, ale zároveň je to aj niečo, čo si uvedomujem ako keby, ako dôležitosť toho úradu a tej misie. Beriem to tak, že teraz mám byť plne sústredená na kvalitný výkon mojej funkcie. Toto považujem za najdôležitejšie.“

Marta Jančkárová: „Pani prezidentka, ďakujem pekne, že ste prijali pozvanie do Sobotných dialógov, a želám ešte veľa síl do toho ďalšieho obdobia. Naším hosťom bola hlava štátu pani Zuzana Čaputová. Pekný deň ešte.“

Zuzana Čaputová: „Pekný deň aj vám. Ďakujem veľmi pekne.“

Marta Jančkárová: „No a príjemné počúvanie rádia Slovensko aj naďalej žela dramaturg Viliam Hrivnák a od mikrofónu Marta Jančkárová.“

12:55:48 koniec programu *Sobotné dialógy*